

Nerovnosť v rozdelení spotrebných výdavkov domácností na Slovensku

Viera LABUDOVÁ¹

¹ Fakulta hospodárskej informatiky, Ekonomická univerzita v Bratislave

Household Consumer Expenditure Inequalities in Slovakia

Keywords:

Inequality, Theil's T index, Household Budget Surveys, expenditures, decomposition.

JEL Classification

I32, I33, D63...

¹ University of Economics, Faculty of Economic Informatics, Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava, Slovakia

viera.labudova@euba.sk

Abstract

This paper aims to investigate the expenditure inequality in Slovakia. Total expenditure inequality is decomposed into the within-groups and between-groups components using Theil's decomposition techniques. Decompositions are carried out according to the residence area, educational level, gender, economic activity of the household head, type of household and number of dependent children. The data used to perform the decomposition of Theil's inequality measures, are derived from the Household Budget Surveys.

* Príspevok bol vytvorený s podporou vedeckovýskumného projektu VEGA 1/0127/11 Priestorová distribúcia chudoby v Európskej únii.

Úvod

Prehľbujúca sa príjmová nerovnosť a narastajúca chudoba predstavujú v posledných rokoch problémy, ktoré postihujú veľkú časť svetovej populácie. Diskusie o nerovnosti, jej determinantoch a príčinách jej vzniku, koncepty merania príjmovej nerovnosti, vlastnosti mier príjmovej nerovnosti a špecifikácia možností ich použitia, vzťah medzi nerovnosťou a chudobou sú témy, ktoré boli rozpracované v celom rade knižných publikácií, rozsiahlych štúdií, článkov a diskusných príspevkov zahraničných autorov. Ich výpočet by výrazne prekročil limitovaný rozsah tohto článku. Nemôžeme však nespomenúť klasické dielo, predstavujúce koncepčný rámec pre meranie príjmovej nerovnosti, ktorým je práca Amartya Sena *On Economic Inequality* (1973), prácu *Measuring Inequality* (Cowell, 2011), ktorej ambíciou bolo poskytnúť návod na riešenie teoretických a praktických problémov pri meraní príjmovej nerovnosti a to nielen v ekonomických analýzach, ale aj v sociológii a v politických štúdiách a príručku *Handbook of Income Inequality Measurement* (Silber, 1999).

Príjmová situácia na Slovensku z hľadiska merania nerovnosti v rozdeľovaní príjmov bola predmetom analýz domácich (Filipová – Valná – Myslíková, 1998; Gerbery, 2010; Labudová, 2010, 2012, 2013a, 2013c; Ľapinová 2011; Michálek 2007, 2010, Michálek – Veselovská, 2012; Pastorek – Venit, 2012; Sipková, 2004; Sipková – Sipko, 2012; Stehlíková, 2012; Želinský, 2010a, Želinský, 2010b a zahraničných autorov (Večerník, 2001; Milanovic, 1998; Garner – Terrell, 1998, 2001). Tí posudzovali celkovú situáciu na Slovensku predovšetkým v kontexte medzinárodných porovnaní. Zdrojom údajov pre Slovensko boli výsledky Mikrocenzu, Štatistiky rodinných účtov a zisťovania EU SILC. Predmetom analýz bol disponibilný príjem a trhový príjem domácností. Okrem metodologických problémov merania príjmovej nerovnosti sa časť autorov zaoberala aj rozkladom mier príjmovej nerovnosti podľa populačných podskupín (Labudová, 2012, 2013a, 2013b, 2013c) alebo podľa zdrojov príjmu (Sipková – Sipko, 2013, 2014).

Na okraji záujmu je skúmanie nerovnosti v spotrebe. Na dôležitosť skúmania spotreby vo vzťahu ku kvalite života poukazujú vo svojich prácach napr. Lалуha – Holková (2008), Láluha – Ošková – Stanek (2005).

Podľa Mareša (1999) nerovnosť v príjmoch a vo vlastníctve ide ruka v ruke s nerovnosťou v spotrebe. Nerovnosť v spotrebe vidí v ťažšom prístupe chudobných k rozličným statkom a službám, pričom pre niektoré vrstvy spoločnosti sú tieto statky a služby dokonca nedostupné. Ako hlavný faktor, ktorý ovplyvňuje úroveň a štruktúru spotreby vystupuje síce príjem, ale môžu ho ovplyvniť aj profesia, vzdelanie, miesto bydliska, etnická príslušnosť jednotlivca, veľkosť rodiny, vek jej jednotlivých členov, ich vkus a hodnotový systém prejavujúci sa v osobných a skupinových štandardoch. Určitú úlohu môže v spotrebiteľskom správaní zohrať aj snaha manifestovať určitý status a spoločenské aspirácie jednotlivca.

I. ROZKLAD MIER NEROVNOSTI

Mareš (1999) súčasne uvádza tri aspekty nerovnosti v spotrebe:

- nerovnosť v absolútnych čiastkách vydaných na nákup rôznych kategórií spotrebných položiek,
- nerovnosť v rozdielnej štruktúre spotreby alebo v rozdielnych proporciách príjmu, ktorý je vynaložený na nákup rozličných položiek spotreby,
- nerovnosť v rozličnej povahe, kvalite, značkách a ďalších aspektoch konzumovaných položiek.

V práci sa venujeme nerovnosti v absolútnych čiastkách vydaných na nákup spotrebných položiek, konkrétne nerovnosti v rozdelení čistých spotrebných výdavkov slovenských domácností v roku 2012.

Cieľom tohto príspevku je posúdiť vplyv vybraných sociálnoekonomických faktorov na nerovnosť v rozdelení čistých spotrebných výdavkov. Využili sme pritom vlastnosť rozložiteľnosti pre miery zo skupiny generalizovanej entropie. Vlastnosť rozložiteľnosti umožňuje vypočítať veľkosť miery nerovnosti pre celú populáciu I_{TOTAL} na základe jej hodnôt pre podmnožiny, na ktoré je možné celú populáciu rozložiť bezo zvyšku

$I_{TOTAL} = I_{BETWEEN} + I_{WITHIN}$, kde I_{TOTAL} je hodnota miery na celej populácii, $I_{BETWEEN}$ je medziskupinová hodnota miery a I_{WITHIN} je vnútroskupinová hodnota miery.

V práci sme použili mieru Theilovo T, pre ktorú možno medziskupinovú a vnútroskupinovú zložku vyjadriť (Bourguignon 1979, Cowell 1980) takto

$$Theil\ T = Theil\ T_w + Theil\ T_b$$

$$Theil\ T = \sum_{j=1}^k \frac{y_j}{y} T_j + \sum_{j=1}^k \frac{y_j}{y} \log \frac{y_j/y}{n_j/n}$$

kde j označuje populačnú skupinu, n_j je absolútna početnosť j -tej skupiny (podskupiny), y_j predstavuje celkový príjem j -tej skupiny, T_j je hodnota Theilovho T v j -tej skupine.

Prvý člen výrazu vyjadruje nerovnosť vnútri populačných skupín, druhý člen vyjadruje nerovnosť medzi populačnými skupinami.

Podrobnosti o mierach nerovnosti a ich vlastnostiach možno nájsť v (Labudová, 2013c).

II. ZDROJE ÚDAJOV, PRÍPRAVA ÚDAJOV

V analýze sme použili databázu mikroúdajov, ktoré pochádzajú z výberového zisťovania štatistiky rodinných účtov z roku 2012.

Štatistika rodinných účtov je pravidelné výberové zisťovanie o príjmoch a výdavkoch súkromných domácností. Predmetom zisťovania v rodinných účtoch v roku 2012 boli peňažné a nepeňažné výdavky súkromných domácností. Okrem toho boli zisťované peňažné a naturálne príjmy domácností, charakteristiky domácností a ich členov a údaje o vybavenosti bytu a domácnosti.

Za rok 2012 boli získané údaje od 4 704 náhodne vybraných domácností z celej Slovenskej republiky, ktoré boli ochotné dobrovoľne poskytnúť informácie o svojom rozpočte (Príjmy, výdavky a spotreba súkromných domácností v SR, 2013).

V štatistike rodinných účtov sa zisťujú údaje za spotrebné výdavky (suma peňažných prostriedkov

použitých na nákup statkov a služieb a platieb spojených s použitím tovarov a služieb) a nespotrebné – ostatné výdavky (priame dane a povinné sociálne a zdravotné poistenie, peňažné dary, splátky pôžičiek, výdavky za obstaranie majetku a obnovu nehnuteľností a pod.). Pri vyhodnocovaní spotrebných výdavkov sa využíva tzv. výdavkový koncept, pri ktorom sa výdavky uvádzajú v peňažnej forme. Okrem peňažných výdavkov (spotrebných a ostatných) sú zbierané aj údaje o naturálnej osobnej spotrebe, t.j. o hodnote spotrebovaných potravín, ktoré domácnosť sama vyprodukovala a v období zberu údajov spotrebovala. (*Metodické vysvetlivky: Domácnosti – rodinné účty; Štatistika rodinných účtov 2012: Správa o kvalite*).

Štatistický úrad Slovenskej republiky používa od roku 1997 na základe odporúčaní Eurostatu pri klasifikácii spotrebných výdavkov medzinárodnú klasifikáciu individuálnej spotreby podľa účelu COICOP (*Classification of individual consumption by purpose*), ktorá má 12 odborov (Štatistika rodinných účtov 2012: Správa o kvalite):

Potraviny a nealkoholické nápoje,
Alkoholické nápoje a tabak,
Odievanie a obuv,
Bývanie, voda, elektrina, plyn a iné palivá,
Nábytok, bytové vybavenie a bežná údržba domu,
Zdravotníctvo,
Doprava,
Pošty a telekomunikácie,
Rekreácia a kultúra,
Vzdelávanie,
Hotely, kaviarne a reštaurácie,
Rozličné tovary a služby.

III. ROZKLAD THEILOVHO INDEXU

Cieľom analýzy, ktorej výsledky sú prezentované v tomto príspevku je posúdenie sociálnoekonomických faktorov z hľadiska ich vplyvu na nerovnosť v rozdelení spotrebných výdavkov medzi jednotlivé domácnosti Slovenska. Do úvahy sme brali rozdiely medzi jednotlivými regiónmi Slovenska, v ktorých domácnosti žijú a ďalej také charakteristiky osôb stojacich na čele týchto domácností, kto-

ré by mohli mať vplyv na správanie sa domácností v oblasti spotreby.

Rozklad celkových spotrebných výdavkov (prepočítaných na člena a mesiac) sme uskutočnili podľa populačných podskupín, ktoré boli vytvorené na základe obmien (kategórií) premenných, ktoré uvádzame aj s kódovaním príslušných kategórií. Na rozklad boli použité premenné opisujúce vlastnosti domácností:

kraj (1 – Bratislavský, 2 – Trnavský, 3 – Trenčiansky, 4 – Nitriansky, 5 – Žilinský, 6 – Banskobystrický, 7 – Prešovský, 8 – Košický), *typ obce* (1 – krajské mesto, 2 – ostatné mestá, 3 – obec), *typ domácnosti* (5 – jednočlenná domácnosť, 6 – domácnosť 2 dospelých bez závislých detí, 8 – ostatné domácnosti bez závislých detí, 9 – domácnosť s 1 dospelým a s 1 alebo viac závislými deťmi, 10 – domácnosť 2 dospelých s 1 závislým dieťaťom, 11 – domácnosť 2 dospelých s 2 závislými deťmi, 12 – domácnosť 2 dospelých s 3 alebo viac závislými deťmi, 13 – ostatné domácnosti so závislými deťmi) a *premenné*, ktoré charakterizujú osoby stojace na čele domácnosti: *pohlavie* (1 – muž, 2 – žena), *najvyššie dokončené vzdelanie* (1 – bez vzdelania, 2 – základné (1. stupeň), 3 – základné (2. stupeň), 4 – učňovské bez maturity kratšie ako dvojročné, 5 – učňovské bez maturity dvojročné a dlhšie, 6 – stredné bez maturity kratšie ako 2 roky, 7 – stredné bez maturity 2-ročné a viac, 8 – učňovské s maturitou, 9 – úplné stredné všeobecné, 10 – úplné stredné odborné, 11 – vyššie odborné (pomaturitné), 12 – vyššie odborné neuniverzitné štúdium, 13 – vysokoškolské – 1. stupeň, 14 – vysokoškolské – 2. stupeň, 15 – vysokoškolské – 3. stupeň), *súčasná ekonomická aktivita* (1 – pracujúci (na plný aj čiastočný úväzok), 2 – zamestnaný, ale dočasne mimo prácu, 3 – nezamestnaný, 4 – nepracujúci starobný dôchodca, 5 – študent, učeň, vojak, 6 – ekonomicky neaktívny, žena v domácnosti, 7 – neschopný práce, 8 – neaplikovateľné (nezaopatrené dieťa, nezaraďené do kódu 5)).

Výsledky rozkladu celkových spotrebných výdavkov (CSV) domácností na vnútroskupinovú a medziskupinovú zložku nerovnosti sú uvedené

v tabuľke 1, kde sú zoradené podľa veľkosti vplyvu sledovanej premennej (faktora) na veľkosť nerovnosti (podľa veľkosti medziskupinovej zložky nerovnosti).

Tab. 1: Rozklad Theilovho T indexu CSV podľa sociálno-ekonomických charakteristík domácnosti

Premenná	Theilov T index		
	zložky	relatívne vyjadrenie	absolútne vyjadrenie
pohlavie	T _B	1,79%	0,00201
	T _W	98,21%	0,11025
typ obce	T _B	3,86%	0,00434
	T _W	96,14%	0,10793
súčasná ekonomická aktivita	T _B	3,87%	0,00435
	T _W	96,13%	0,10792
kraj	T _B	4,85%	0,00544
	T _W	95,15%	0,10682
najvyššie dokončené vzdelanie	T _B	5,36%	0,00601
	T _W	94,64%	0,10625
typ domácnosti	T _B	22,18%	0,02490
	T _W	77,82%	0,08736

Zdroj údajov: Štatistika rodinných účtov 2012, vlastné výpočty

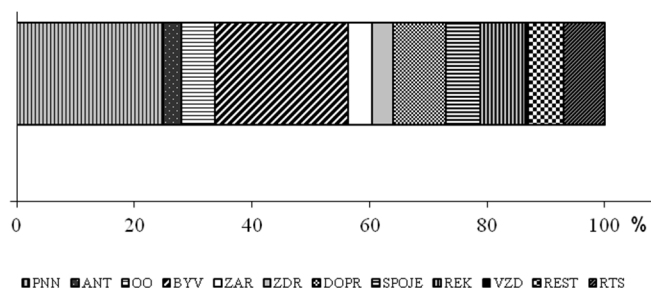
Najväčší vplyv na veľkosť nerovnosti v rozdelení spotrebných výdavkov mal v roku 2012 typ domácnosti (medziskupinová zložka nerovnosti predstavovala až 22,18 % celkovej nerovnosti). Pri kategorizácii domácností podľa počtu dospelých a počtu závislých detí sme použili definovanie týchto kategórií v štatistickom zisťovaní EU SILC (štatistika rodinných účtov nedefinuje kategórie domácností). Najväčšou nerovnosťou v rozdelení spotrebných výdavkov sa vyznačovala skupina jednočlenných domácností a domácností dvoch dospelých s jedným závislým dieťaťom. Naopak, najmenšia nerovnosť bola zistená v skupine domácností dvoch dospelých s dvoma závislými deťmi.

Kategorizácia domácností bola uskutočnená dvoma ďalšími spôsobmi, ktoré zohľadňovali počet závislých detí (Typ domácnosti II) alebo počet dospelých (Typ domácnosti III). Na základe výsledkov rozkladu (tabuľka 2) možno predpokladať, že rozdiely v rozdelení spotrebných výdavkov medzi jednotlivé domácnosti sú viac ovplyvnené počtom dospelých ako počtom detí.

Najväčšia nerovnosť v rozdelení spotrebných výdavkov je v skupine jednočlenných (T = 0,1016)

domácností a v skupine domácností bez závislých detí (0,1046). Ak by sme rozdelili kategóriu domácností bez závislých detí na dve podľa toho, či v tejto domácnosti žije aspoň jedna osoba vo veku 65 rokov a viac, zvýšila by sa medziskupinová zložka nerovnosti na 13,83 %. Nerovnosť by sa zvýšila v skupine domácností bez závislých detí, ak by sme z nej vylúčili domácnosti, v ktorých žije aspoň jedna osoba vo veku 65 rokov a viac (T = 0,11068) a naopak, nerovnosť by sa znížila v skupine domácností bez závislých detí, ak by mali všetky dospelé osoby aspoň 65 rokov (T = 0,08791). Príčinu týchto zmien možno hľadať v rozdieloch v spotrebe starších (65 rokov a starší) a mladších (do 65 rokov veku) dospelých.

Okrem nerovnosti v rozdelení spotrebných výdavkov nás zaujímala aj nerovnosť v rozdelení tých oddielov výdavkov, ktoré tvoria najväčšiu zložku celkových spotrebných výdavkov. Na obr. 1 je zobrazená štruktúra spotrebných výdavkov v roku 2012. Až 24,9 % predstavujú výdavky na potraviny a nealkoholické nápoje (PNN) a výdavky na bývanie (BYV) tvoria 22,7 % celkových spotrebných výdavkov.

Obr. 1: Štruktúra spotrebných výdavkov (SV) slovenských domácností v roku 2012

Zdroj údajov: Štatistika rodinných účtov 2012, vlastné spracovanie

U týchto dvoch skupín spotrebných výdavkov sa prejavil výraznejší vplyv sledovaných faktorov na veľkosť nerovnosti. V prípade čistých peňažných výdavkov na potraviny a nealkoholické nápoje dosiahla medziskupinová zložka nerovnosti vyššie hodnoty pri rozklade podľa pohlavia, súčasnej ekonomickej aktivity osoby stojacej na čele domácnosti a podľa typu domácnosti. Nerovnosť v rozdelení čistých peňažných výdavkov na býva-

nie bola výraznejšie ovplyvnená pohlavím a súčasnou ekonomickou aktivitou osoby stojacej na čele domácnosti a predovšetkým kompozičnou skladbou domácnosti (typ domácnosti). Medziskupinová zložka nerovnosti mala najvyšší podiel na

celkovej nerovnosti pri rozklade nerovnosti v rozdelení výdavkov na potraviny a nealkoholické nápoje ($T_B = 25,94\%$) a výdavkov na bývanie podľa kategórií typu domácnosti ($T_B = 42,07\%$).

Tab. 2: Rozklad Theilovho T indexu CSV podľa typu domácnosti

Typ domácnosti I		Theilovo T	Typ domácnosti II	Theilovo T	Typ domácnosti III	Theilovo T
Jednočlenná domácnosť		0,1016	Domácnosť bez závislých detí	0,1046	Jednočlenná domácnosť	0,1016
Domácnosť 2 dospelých bez závislých detí		0,0768			Domácnosť 2 dospelých bez závislých detí	0,0768
Ostatné domácnosti bez závislých detí		0,0900			Ostatné domácnosti bez závislých detí	0,0900
Domácnosť s 1 dospelým a s 1 alebo viac závislými deťmi		0,0798	Domácnosť s 1 závislým dieťaťom	0,0868	Domácnosť s 1 dospelým a s 1 alebo viac závislými deťmi	0,0798
Domácnosť 2 dospelých s 1závislým dieťaťom		0,0962			Domácnosť 2 dospelých s 1 alebo viac závislými deťmi	0,0911
Domácnosť 2 dospelých s 2 závislými deťmi		0,0617	Domácnosť s 2 závislými deťmi	0,0730		
Domácnosť 2 dospelých s 3 alebo viac závislými deťmi		0,0663	Domácnosť s 3 závislými deťmi	0,0750		
Ostatné domácnosti so závislými deťmi		0,0796			Ostatné domácnosti so závislými deťmi	0,0796
Rozklad indexu						
Zložka	Hodnoty zložiek	Percentuálne vyjadrenie	Hodnoty zložiek	Percentuálne vyjadrenie	Hodnoty zložiek	Percentuálne vyjadrenie
T _B	0,02490	22,18%	0,01536	13,68%	0,02279	20,30%
T _w	0,08736	77,82%	0,09692	86,32%	0,08947	79,70%

Zdroj údajov: Štatistika rodinných účtov 2012, vlastné výpočty

Tab. 3: Rozklad Theilovho T indexu výdavkov na PNN a BYV

Premenná	Theilov T index			
	zložky	PANN_2012	BYV_2012	SPOLU_2012
pohlavie	T_B	4,31%	10,58%	1,79%
	T_W	95,69%	89,42%	98,21%
typ obce	T_B	0,87%	4,37%	3,86%
	T_W	99,13%	95,63%	96,14%
súčasná ekonomická aktivita	T_B	12,67%	11,66%	3,87%
	T_W	87,33%	88,34%	96,13%
kraj	T_B	2,53%	2,90%	4,85%
	T_W	97,47%	97,10%	95,15%
najvyššie dokončené vzdelanie	T_B	0,69%	1,87%	5,36%
	T_W	99,31%	98,13%	94,64%
typ domácnosti	T_B	25,94%	42,07%	22,18%
	T_W	74,06%	57,93%	77,82%
Celá populácia	T	0,10500	0,21000	0,11226

Zdroj údajov: Štatistika rodinných účtov 2012, vlastné výpočty

ZÁVER

V článku sme sa zamerali na skúmanie vplyvu sociálnoekonomických charakteristík domácností a osôb stojacich na čele domácnosti na veľkosť ne

rovnosti v rozdelení spotrebných výdavkov. Skúmali sme vplyv regionálnej príslušnosti domácnosti, typu obce, z ktorej je domácnosť, kompozičnej skladby domácnosti (počet nezaopatrených detí a

dospelých), pohlavia, súčasnej ekonomickej aktivity a dosiahnutého vzdelania osoby, ktorá stojí na čele domácnosti. Využili sme pritom rozklad Thei-

lovho T indexu, ako jednej z mier nerovnosti, na medziskupinovú a vnútroskupinovú zložku.

LITERATÚRA

- Bourguignon, F. (1979).** Decomposable Income Inequality Measures. In: *Econometrica*. Vol. 47, No. 4, pp. 901-920.
- Cowell, F. A. (1980).** On the Structure of Additive Inequality Measures. In: *Review of Economic Studies*. Vol. 47, No 3. pp. 521-531.
- Cowell, F. A. (2011).** *Measuring Inequality*. Oxford: Oxford University Press.
- Filipová, J. – Valná, S. – Myslíková, I. (1998).** *Analýza príjmovej situácie domácností Slovenskej republiky v r. 1992 a v r. 1996 (na základe výsledkov Mikrocenzov)*. Bratislava: VÚPSVR.
- Garner, T. I – Terrell, K. (1998).** A Gini decomposition analysis of inequality in the Czech and Slovak Republics during the transition. In: *Economics of Transition*. Vol. 6, No. 1, pp. 23-46.
- Gerbery, D. (2010).** *Príjmová nerovnosť v SR*. Bratislava: Inštitút pre výskum práce a rodiny.
- Labudová, V. (2010).** Miery príjmovej nerovnosti. In: *Forum statisticum Slovaca*. Roč. 6, č. 5, s. 127-131.
- Labudová, V. (2012).** Miery príjmovej nerovnosti. In: Pauhofová, I, Želinský, T. (eds.): *Nerovnosť a chudoba v Európskej únii a na Slovensku*. Košice: TU Košice. s. 107-112.
- Labudová, V. (2013a).** Income inequality in Slovakia. In: *Ekonomika a informatika*. Bratislava: FHI: SSHI. Roč. 11, č. 1, s. 94-104.
- Labudová, V. (2013b).** Miery generalizovanej entropie. In *Forum statisticum Slovaca*. Roč. 9, č. 7, s. 98-103.
- Labudová, V. (2013c).** *Meranie príjmovej nerovnosti*. Bratislava: EKONÓM.
- Laluha, I. – Holková, V. (2008).** Quality of life from the point of view of changes in Slovak household consumption under new economic conditions. In: *Ekonomické rozhľady*. Bratislava: EU. Roč. 37, č. 1, s. 7-21.
- Laluha, I. – Ošková, S. – Stanek, V. (2005).** Kvalita života, sociálne nerovnosti a diferenciácia obyvateľstva. In *Sociológia*. Vol. 37, No. 2, pp. 119-142.
- Lapinová, E. (2011).** Príjmová nerovnosť podľa údajov EU SILC: Význam poznania a analyzovania príjmového rozdelenia a miery jeho nerovnosti. In: *Zborník príspevkov z vedeckej konferencie Štatistického úradu SR Kvalita života v podmienkach globalizácie*, 26. – 27. 10. 2011. Bratislava: ŠÚ SR. s. 304-324.
- Mareš, P. (1999).** *Sociologie nerovnosti a chudoby*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- Michálek, A. – Veselovská, Z. (2012).** Vývoj a komparácia vybraných charakteristík nerovností a chudoby v krajinách EÚ. In: Pauhofová, I, Želinský, T. (eds.): *Nerovnosť a chudoba v Európskej únii a na Slovensku*. Košice: TU Košice. s. 11-22.
- Michálek, A. (2007).** Regionálne mzdové nerovnosti na Slovensku. In: *Geografický časopis*. Roč. 59, č. 2, s.181-209.
- Michálek, A. (2010).** Sociálne nerovnosti a chudoba na Slovensku: Regionálna analýza príjmov, miezd a chudoby. In: Pauhofová, I., Hudec, O., Želinský, T. (eds.): *Sociálny kapitál, ľudský kapitál a chudoba v regiónoch Slovenska*. Košice: TU Košice. s. 13-21.
- Milanovic, B. (1998).** *Income, Inequality, and Poverty during the Transition from Planned to Market Economy*. Washington: World Bank.
- OECD. (2008).** *Growing Unequal? Income Distribution and Poverty in OECD Countries*. OECD Publishing.
- Pastorek, L. – Venit, T. (2012).** SST index a jeho zložky ako indikátory monetárnej chudoby a nerovnosti v Českej a Slovenskej republike v rokoch 2004 až 2008. In: Pauhofová, I, Želinský, T. (eds.): *Nerovnosť a chudoba v Európskej únii a na Slovensku*. Košice: TU Košice. s. 67-74.

- Sen A. (1973).** *On Economic Inequality*. Oxford: Clarendon Press.
- Silber, J (ed.). (1999).** *Handbook of Income Inequality Measurement*. Boston: Kluwer Academic Publishers.
- Sipková, Ľ. – Sipko, J. (2012).** Regionálne porovnanie nerovnosti miezd zamestnancov SR aplikáciou kap-pa kvantilových modelov. In: Pauhofová, I, Želinský, T. (eds.): *Nerovnosť a chudoba v Európskej únii a na Slovensku*. Košice: TU Košice. s. 87-98.
- Sipková, Ľ. – Sipko, J. (2013).** Income inequality in the Slovak Republic. In *Research journal of economics, business and ICT*. London: English Time Schools & Overseas Education. Vol. 8, No. 1, pp. 5-11.
- Sipková, Ľ. – Sipko, J. (2014).** Dekompozícia relatívnej nerovnosti podľa zložiek miezd zamestnancov SR. In *Forum statisticum Slovaca*. Bratislava: SSDS. Roč. 10, č. 3, s. 205-212.
- Sipková, Ľ. (2004).** Prehľad teoretických východísk merania príjmovej nerovnosti. In: *Slovenská štatistika a demografia*. Roč. 14, č. 3, s. 36-49.
- Stehlíková, B. (2012).** Priame zahraničné investície a príjmová nerovnosť. In: Pauhofová, I, Želinský, T. (eds.): *Nerovnosť a chudoba v Európskej únii a na Slovensku*. Košice: TU Košice. s. 139-146.
- ŠU SR. (2013).** Príjmy, výdavky a spotreba súkromných domácností v SR. Bratislava: ŠU SR.
- Townsend, P. (1979).** *Poverty in the United Kingdom: A Survey of Household Resources and Standards of Living*. Harmondsworth: Penguin Books (Reprinted 1983).
- Večerník, J. (2001).** *Mzdová a příjmová diferenciace v České republice v transformačním období*. Praha: Sociologický ústav, AV ČR.
- Želinský, T. (2010a).** Nerovnosť rozdeľovania príjmov v krajoch Slovenskej republiky. In: *Slovenská štatistika a demografia*. Roč. 20, č. 1, s. 49-60.
- Želinský, T. (2010b).** Pohľad na regióny Slovenska cez prizmu chudoby. In: Pauhofová, I., Hudec, O., Želinský, T. (eds.): *Sociálny kapitál, ľudský kapitál a chudoba v regiónoch Slovenska*. Košice: TU Košice. s. 37-50.